



ART BOOKS

مرکز نشر کتابهای طراحی و نقاشی
* در ایران *

طراحی و نقاشی از چهره

این کتاب به هنرجویانی که می‌خواهند مهارت خود را در طراحی و نقاشی تا اجرای کامل، روی بوم بیاورند کمک می‌کند.

مجموعه: لئوناردو
مترجمان:
پری نازشجره
سپیده یغمایی



BAHAR Bookshop Publisher of Drawing Books in IRAN & MIDDLE.EAST.
مبتکر و آغازگر تحول در چاپ و نشر کتابهای طراحی و نقاشی در ایران



ART BOOKS

مرکز نشر کتابهای طراحی و نقاشی
در ایران

طراحی و نقاشی از چهره

این کتاب به هنرجویانی که می‌خواهند مهارت خود را در
طراحی و نقاشی تا اجرای کامل، روی بوم بیاورند کمک می‌کند.

مجموعه: لئوناردو

مترجمان: پری نازشجره
سیده یغمایی



انتشارات و کتابفروشی بهار

تهران - خیابان انقلاب،
At Sazandeh Cross
Tehran - Iran
تلفن: ۶۱۶۸۳۳۹

مرکز نشر کتابهای طراحی و نقاشی در ایران و خارج از آن

با مطالعه سری کتابهای لئوناردو داوینچی، قادر خواهید بود طرز آموزش روش‌ها و تکنیک‌های متفاوت طراحی و نقاشی را با مداد و ذغال، آکرلیک، آبرنگ و ... بیاموزید همچنین ضمن انجام تمرین‌های مختلفی چون، طراحی و نقاشی از گلها، پرندگان و چهره و مناظر محیط پیرامون خود می‌توانید تکنیک‌های پرسپکتیو و آناتومی را تمرین کنید.

بدین ترتیب ما می‌توانیم ادعا کنیم مجموعه‌ی لئوناردو مجموعه‌ایست برای همه.

مقابله با متن اصلی : سپیده یغمایی

این کتاب با همکاری مشترک
پری ناز شجره و سپیده یغمایی ترجمه شده.

شابک ۹۶۴-۶۳۶۲-۰۵-۲
ISBN 964-6362-05-2

LET US PAINT

FACE

LEONARDO این اثر ترجمه‌ایست از:

COLLECTION

TRANSLATED BY PARINAZ SHAJAREH

BAHAR ART BOOKS

PUBLISHER

طراحی و نقاشی از چهره

از مجموعه‌ی لئوناردو

ترجمه: پری ناز شجره

چاپ اول: ۱۳۷۶

تیراژ: پنجهزار نسخه

چاپ: فردین

ناشر: انتشارات و کتابفروشی بهار

چهره‌های عصبانی

در اینجا گوشه لبها پایین می‌آیند، اگر چه بیشترین انعکاس این حالت بر روی ابروها و عضلات چشم خواهد بود. ابروها به داخل (به طرف بینی) کشیده شده و نزدیک هم می‌شوند مرتبط می‌رسد که درهم گره می‌خورند. ممکن است دهان هم کمی باز شود.



من از آن اتفاقات متنفرم!
در اینجا ابروها کاملاً گره خورده و دهان کمی باز است و ممکن است گاهی بلرزد.



چه گفتی؟

در این تصویر هم ابروها کمی جمع شده و یائین افتاده‌اند، لبها هم کمی به نشانه تیشخند باز شده‌اند.

این کار را برای من انجام بده!
حالت عصبانیت در اینجا توسط ابروهای خم شده و جمع شدن عضلات اطراف چشمها مشخص شده است، چانه هم که در اثر فشردگی لبها به جلو آمده نشان دهنده جدیت فرد است.



صدای مرا شنیدی؟

جمع شدن و انخم کردن ابروها اینجا باعث بروز چینهایی در ابروی شخص شده است، دهان نیز در اثر فشار روحی باز شده و نوک لبها پایین آمده است.

چهره‌های شاد

در موقع شادی و خوشحالی گوشه لبها بیش از هر موقع دیگری بالا می‌روند. به بالا رفتن و جمع شدن پلکهای پائین در قسمت پائینی چشمها توجه کنید. که این حالت در مواقعی که شخص بی‌نهایت شاد است و می‌خندد تشدید می‌شود به صورتی که چشمها کاملاً بسته شده و دندانها نیز کاملاً دیده می‌شوند.



از ملاقات شما
بسیار خوشحالم!
برای گذشت سالها در
صورت افراد پیر
چینهایی بوجود می‌آید
که گاهی باعث هر چه
پیرتر شده چهره افراد
بهنگام خوشحالی
است.



امروز مدرسه بی مدرسه!
در اینجا لبها تقریباً در بیشترین
طول خود کشیده شدند (در دو
طرف صورت کشیده شدند: اند) در
ضمن پلکهای پائین نیز زیر
چشمها جمع شده است.

تعجب جوگی!

در خندههایی که از ته دل
انجام می‌شود مثل اینجا
چشمها تقریباً پشت پلکها
پنهان می‌شود. سر بالا و عقب
رفته تا حالت شادی کامل
شود.



من عاشق حموم هستم!
حتی بدون گذشت زمان و بدون
این چین و چروکها، لبخند این
کودک بسیار دلنشین است. به جمع
شدن پلکها در اطراف چشم و
حرکت ملایم لبها توجه کنید.

چهره‌ها در درد

حالت ناراحتی، درد و تحمل یا کشیدگی ابروها به سمت بینی و گاهی کشیدگی پوست در برخی از قسمت‌ها مشخص می‌شود. حالت‌های متغیری در ابروها می‌تواند وجود درد را در شخص نشان دهد. گاهی این چهره‌ها نشانه‌های از اعصابیت هم دارند.



سر درد هیچوقت اول نمی‌کند!
دوباره پوست بالای چشمها و پیشانی به بالا کشیده شده دهان کمی باز شده و ابروها اخم کرده‌اند. چشمها کمی توسط پلک بالایی بسته شده‌اند.

کمر درد

من!
درد توسط جمع شدن عضلات چهره مشخص است، چراکه ابروها و چشمها جمع شده و چین‌هایی در اطراف چشمها و بینی متمرکزند.



آه، نه!

زجر و ناراحتی ابروها را بالا برده و هم چنین چشمها و پوست بالای چشمها به طرف بالا کشیده شده‌اند. اخم‌ها کمتر شده و دهان کمی برای بیان چند کلمه باز شده است.

نمی‌تواند اینطور باشد!

احساس ناامیدی و ناراحتی آشکار است. نه تنها انتهای ابروها بلکه قسمتی از بخش‌های بالایی چشمها به بالا کشیده شده‌اند. دهان نیز کمی باز است، به افتادگی پلک‌های بالا بر روی چشمها توجه کنید.



چهره‌های گوناگون



در همهٔ این تصاویر، جهت تکمیل طرحهای مقدماتی دقت و مهارت فراوان اعمال شده است. هنرجو نباید خود را ملزم به تقلید محض و کپی برداری از روی آثار و نمونه‌های تصویر شده در این کتاب بداند بلکه باید با آزادی کامل، ابزار گوناگون و مدل‌های مناسب دیگری انتخاب کرده و به آنها بپردازد تا اینکه شیوه درست طراحی و نسبت‌های آناتومی را دریافته و دنبال نماید. برای هنرجوی مبتدی که مایل است روی طرحهای اولیه‌اش با شیوه‌های مختلف نقاشی رنگ آمیزی کند شاید این کتاب، سودمند باشد. «نقاشی با آبرنگ در ۱۲ درس» «چهره‌سازی با رنگ روغن در ۱۰ درس» «نقاشی با رنگ روغن در ۲۵ درس»

نکات لازم در خصوص طراحی و رنگ‌آمیزی چهره کتابی تحت عنوان نقاشی از چهره خود (اتوپرتره) منتشر شده در این کتاب، راهنمایی‌ها و پیشنهادات عملی و موثری که برای هنرجویان بسیار سودمند است قید شده.

بخاطر داشتن این نکته ضروری است که نرم و رنگ همواره در جنبهٔ تکنیکی مهم در طراحی و نقاشی می‌باشند و هنرمند با نگرش خاص و دستان ماهرش، کاملاً خصوصیات سوژه‌ئی که پیش رویش نهاده شده را دریافته و به تصویر می‌کشد. این آسانی و سادگی، طبیعی بودن و اطمینان در شیوهٔ گویای هنرمند، تنها از طریق سعی و کوشش و تمرین مداوم و پیوسته و کسب مهارت و شناخت عمیق و گستردهٔ ابزار و تکنیکهای مختلف حاصل می‌شود.

در این کتاب تصویری از تعدادی چهره خاص عرضه خواهیم کرد. که به خاطر برخی مشخصات بارز فیزیکی‌شان ما آنها را انتخاب نموده‌ایم، صفت مشخصه در لغتنامه‌ها، این طور تعریف شده: «آن خصوصیت است که ماهیت کسی یا چیزی را می‌شناساند».

ما با این تعریف موافقم ولی در کنار آن به طور اخص مقصود ما خصوصیات و کیفیات و آن صفات عجیب و غیر عادی برخی چهره‌هاست که گاه، مورد توجه هنرمند قرار می‌گیرد و باعث می‌شود مدل پیش روی هنرمند قرار گیرد. منظور از چهره‌های خاص، چهره‌هایی است که چگونگی احساسات روحی و روانی و حالات و خصوصیات درونی و همچنین نوعی زندگی که شخص مورد نظر سپری کرده را نشان می‌دهند و از آن جهت که چهره افراد مسن، بر اثر مرور زمان، پرچین و شکن شده، اغلب چهره‌هایی که ما بعنوان مدل در اینجا برگزیدیم از افراد پیر و سالخورده می‌باشند. در چهرهٔ آنها نوعی بازتابی از زندگی گذشته‌شان مشهود است.

یک چهره جوان و شاداب ممکن است به آسانی هنرمند را تحریک کند و سعی و اشتیاق را در او برانگیزد اما بازسازی سایه‌روشنهای بی‌شمار چهره یک فرد سالخورده، که بر اثر حوادث زندگی دارای خطوط و چین و شکنهای فراوان شده، بسیار دشوارتر است.

تصاویر این کتاب، به طور عمد، از میان آثار هنرمندانی انتخاب شده که دارای سبکهای مختلف و روحیه‌ها و صفات اخلاقی متفاوت می‌باشند. و از وسایل گوناگون نظیر، پاستل، آبرنگ، رنگ و روغن تمبرا و یا ترکیبی از اینها استفاده می‌کنند.



سطوح و حجم‌ها

برخطوطی که بخش‌های مختلف صورت و جزئیات را مشخص کرده‌اند، خطوط بی‌شمار دیگری نیز در تصویر دیده می‌شود که نماهایی متعدد موضوع را، طرح کرده است.

هنرجوی مبتدی جهت کسب توانایی لازم برای خلق تصاویر زیبا و حرفه‌ای نباید هیچ‌گاه این مسیر، و پرداختن به خطوط زمینه که در مراحل بعدی با سایه روشن قدری تعدیل شده و از شدتشان کاسته می‌شود را کنار بگذارد.

اثر طراحی که به مرحله تکمیلی رسیده طیف گسترده‌ای از تیرگی‌ها و روشن‌ها را در بر می‌گیرد که هر یک در جای صحیح خود کار شده است.

این نکته را همواره به یاد داشته باشید که برای نورپردازی موضوع موردنظر در تمرینهای طراحی بهتر است نور توی را از گوشه سمت چپ بالا، روی سوزن بتابانید.

در اینجا ما برای آشنا کردن هنرجویان مبتدی با اصول طراحی و ظرفیتهای آن، تصاویری از دو چهره نشان داده‌ایم که بدون استفاده از هرگونه رنگ آمیزی اجرا شده‌اند. همانطور که ملاحظه می‌کنید علاوه

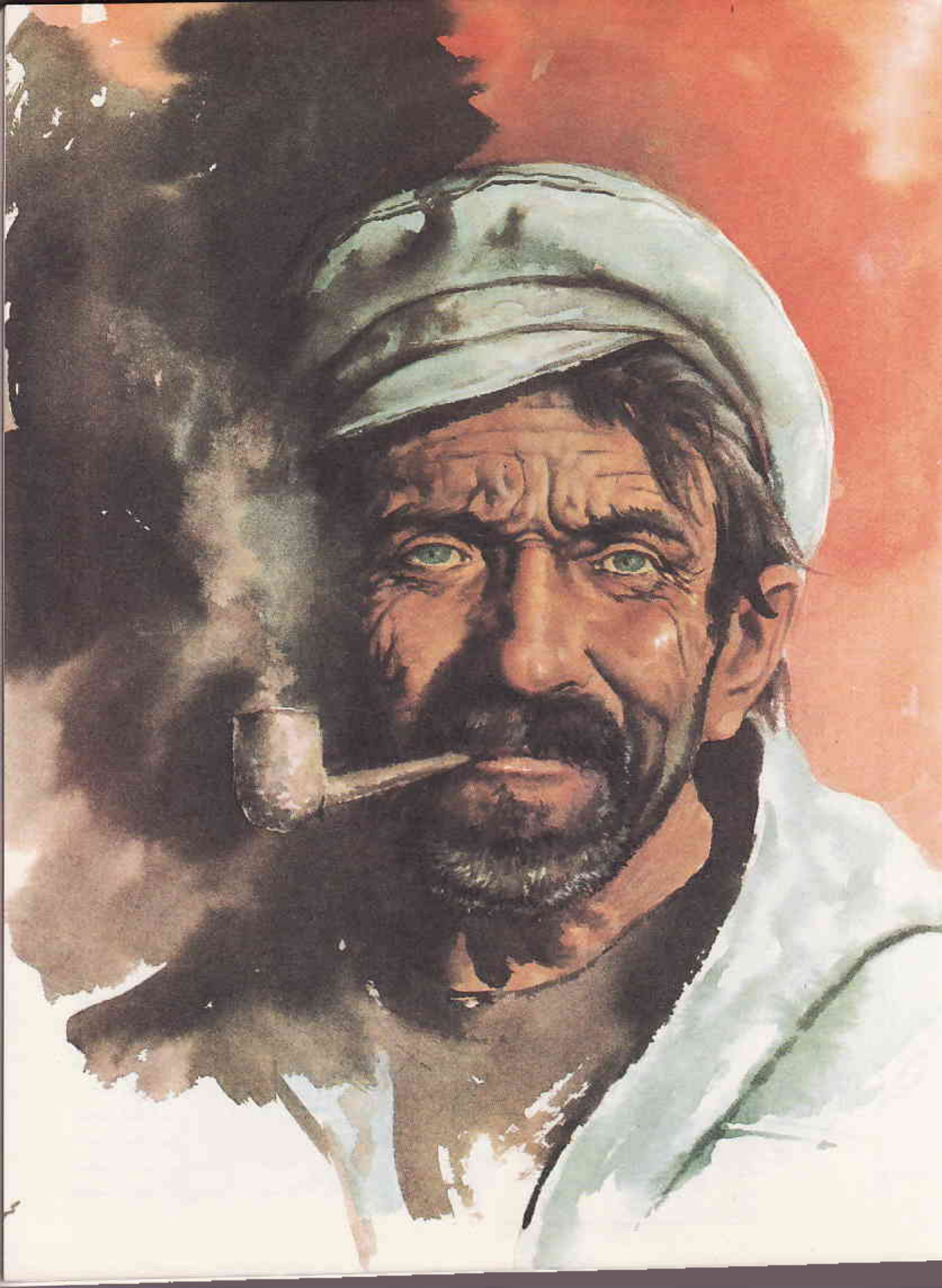
در اینجا تصویری از یک ملوان، با چهره آفتاب سوخته مشاهده می‌کنید که به کمک آبرنگ روی مقوای نیمه بافت‌دار، از نوع گرم بالا، کار شده. بعد از طراحی دقیق چهره و اجزای صورت باید رنگ قهوه‌ای وان‌دایک (Vandyek) را که با کمی سیاه آمیخته‌اید آماده کرده و پیش از رنگ‌آمیزی نواحی دلخواه را با یک قلم موی تمیز مرطوب کنید.

برای بدست آوردن جلوه دود، قدری کاغذ خشک کن آماده کنید و به وسیله آن قبل از آنکه رنگ کاملاً خشک شود، کمی از رطوبت زمینه را، در آن نواحی که می‌خواهید دود را نمایش دهید بکاهید.

وقتی اجزای سایه‌های قهوه‌ای کامل شد، کار را با رنگ‌آمیزی زمینه به رنگ قرمز کادمیوم تیره ادامه دهید و به تدریج با رنگهای زرد و نارنجی آن را روشن کنید.

در مورد اندازه‌ها می‌توان تأکید نمود ولی سعی کنید نسبتهای کلی را در سراسر اثر حفظ کنید. در نواحی بسیار روشن و نقاط نورانی نیز از همان ابتدا سفیدی کاغذ را حفظ کنید.







چهره این پیرمرد با شتاب و سرعت و با استفاده از قلم و مرکب طراحی شده.

ابتدا بخش‌های مختلف چهره با خطوط هاشوری آزاد و سریع مشخص شده و در مرحله بعد نورها و سایه‌ها با استفاده از خطوط هاشور کوچکتر و نزدیکتر که حتی گاهی یکدیگر را قطع کرده‌اند بهتر مشخص شده و زمینه که تیره‌ترین بخش کار است با مرطوب کردن صفحه و استفاده از قلم مو و رنگ سیاه کار شده است.



این شخصیت شوخ و سرزنده که شیطنت از چهره زیبا و در عین حال محکمتر هویداست با پاستل و روی مقوای طراحی بافت دار به رنگ قهوه‌ای گرم کار شده است.

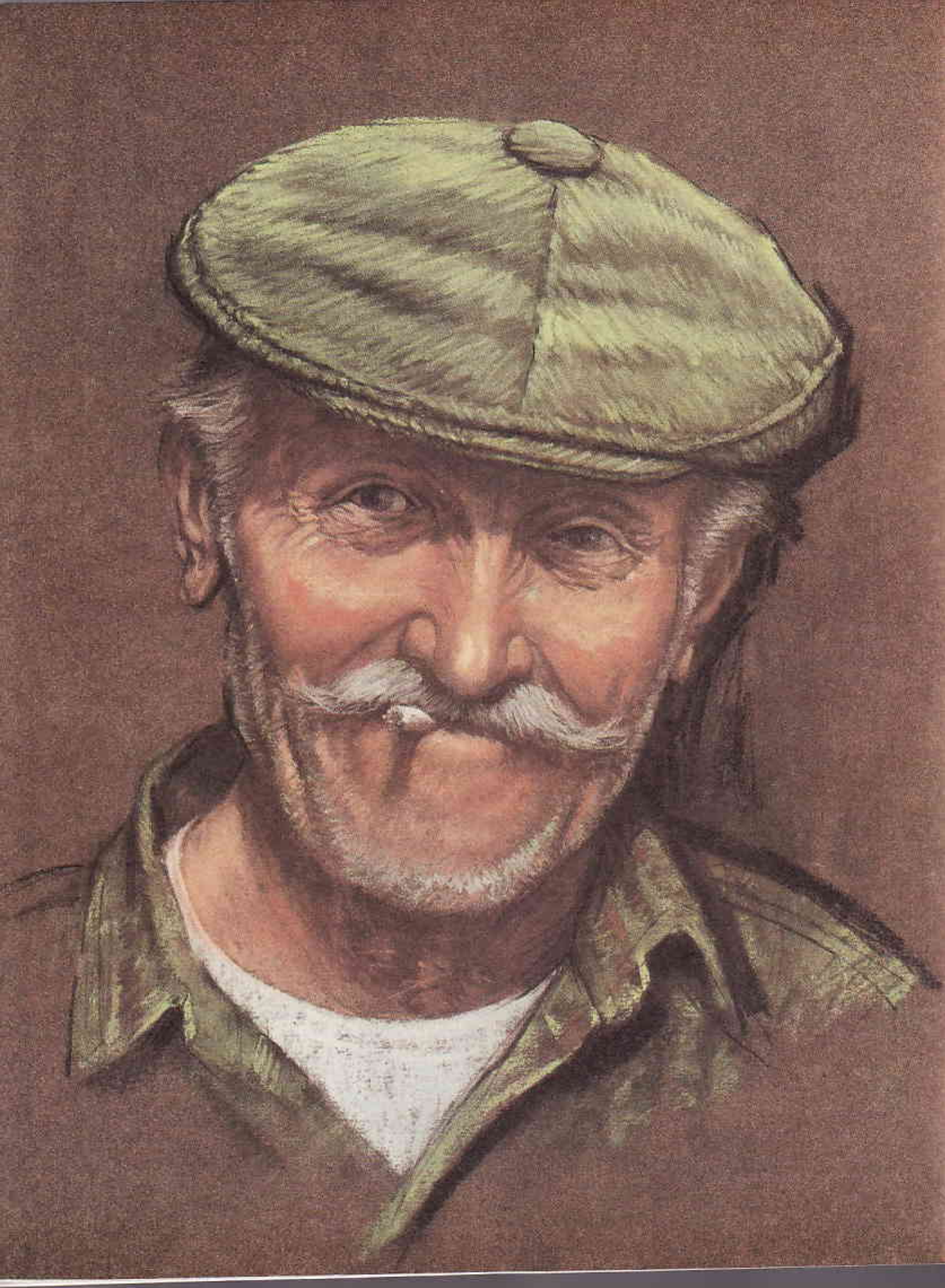
هنرمند ابتدا با دقت تمام و به وسیله مداد H سیاه طراحی کرده و پس از آن با دقت زیاد با پاستل ملایم و نرم و پاستل روغنی رنگ آمیزی نموده است و نواحی تیره را به کار اضافه نموده. پوست عضلات با رنگ‌های قرمز آخراپی تیره، آکر قرمز، قرمز کادمیوم و بالاخره زرد کادمیوم روشن رنگ آمیزی شده - در نواحی سیل موها و ریش که اصلاح نشده نوعی خاکستری سرد و سفید یکار رفته و برای پیراهن هم از رنگ سفید خالص استفاده شده و قسمت‌های پیرامون طراحی نیز با دو نوع پاستل سبز رنگ با توانیته سرد که یکی از آن دو بسیار روشن است رنگ آمیزی شده است.

ابتدا سعی کنید با استفاده از سرانگشتان خود پاستل‌ها را به نرمی روی کاغذ بسایید و در مرحله بعد به تدریج بر فشار پاستل روی مقوا بیفزایید تا ضخامت رنگ بر سطح کار افزایش یابد.

این نکته را نیز همواره به یاد داشته باشید که پاستل‌های نرم در حین کار همواره پودر می‌شوند و حتی اگر فشار زیاد بر آنها وارد کنید مسکن است بشکنند.

مرحله نهایی کار، نشان دادن نورها و تأکیدهای تند و تیز سایه‌ها هست.

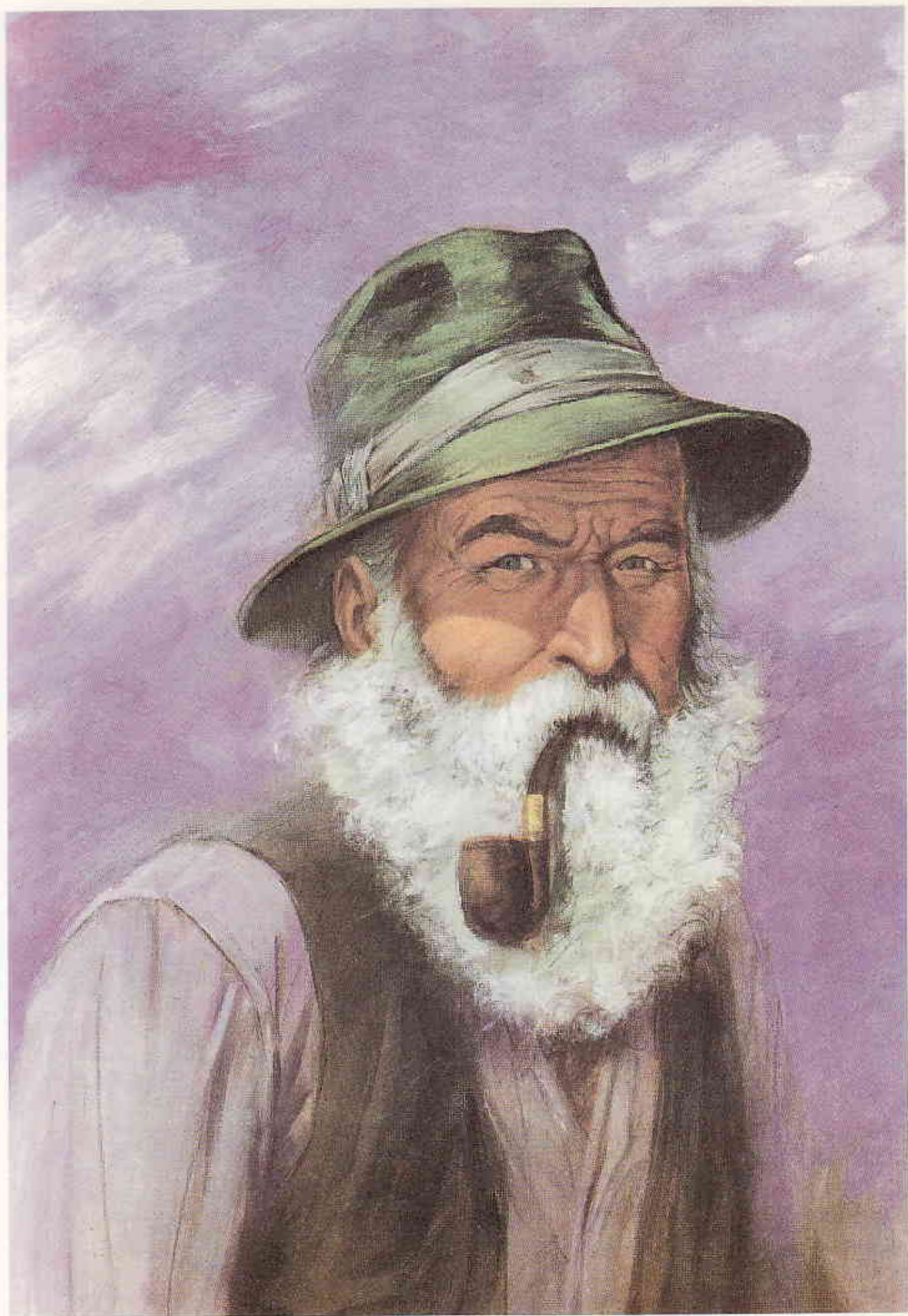






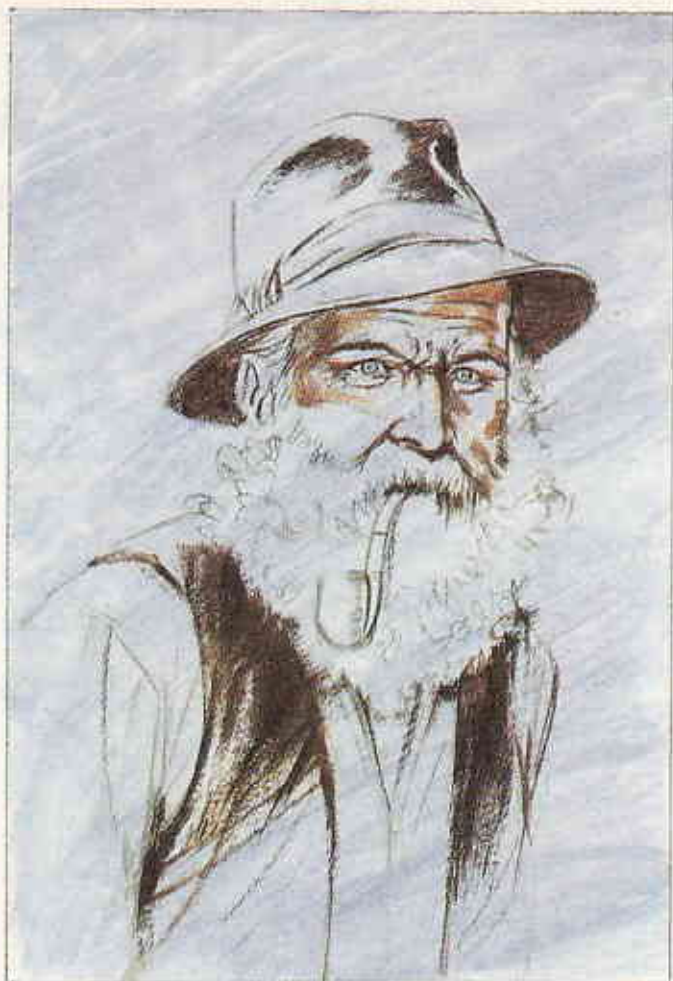
آنچه در مورد پیرمرد در صفحه ۱۰ ذکر شد در اینجا نیز صادق است تنها تفاوت آن است که اولاً در اینجا هیكل كامل يك زن روستايي ديده مي‌شود. ثانياً از قلم مو و مرکب براي نشان دادن قالب بدن، نه نمايش زمينه استفاده شده است. توجه كنيد كه مركب بكار رفته خاكستري رنگ است و هاشورها بلند و ظريف رسم شده‌اند.





چهره این چوپان با استفاده از رنگ و روغن نقاشی شده و هنرمند بعد از طراحی شکل سرامر کار را با پوششی به رنگ سفید تینائیوم و کمی بنفش بسیار روشن پوشانده و پیرامون خطوط محیطی پرتره را نیز به رنگ قهوه‌ای وان‌دایک (Vandyek) رنگ آمیزی کرده و سپس سایر نواحی کار را انجام داده و در پایان به زمینه پرداخته است. رنگهای به کار رفته در این اثر قهوه‌ای وان‌دایک (Vandyek)، قهوه‌ای سیه‌نای سوخته و قرمز کادمیوم، زرد ناپل، سفید، سبز خاکی، سبز زمردی است، زمینه نیز به رنگ آبی کبالت و بنفش و سفید می‌باشد.

همان‌طور که در نتیجه حاصل مشاهده می‌کنید در برخی نواحی رنگها، آرام آرام با ملایمت به هم آمیخته در حالیکه در قسمتهای دیگر، ضربه‌های قلم کوچک و بزرگ کاملاً قابل رویت و مشاهده است.





یکدیگر را قطع کرده‌اند، می‌توانید ببینید. هنرمند، در این کار در برخی نقاط، به شیوه‌ای مناسب و هوشمندانه از قلم مو و مرکب نیز استفاده نمود، کار را تکمیل کرده است.

در این صفحه، چهره دختر بچه عربی را می‌بینیم که با چشمان نافذ و شیرینش ما را می‌نگرد. این اثر توسط همان هنرمندی که نقاشیهای صفحه‌های ۱۰ و ۱۲ را طراحی کرده، کشیده شده است. در این طراحی که با قلم و مرکب انجام گرفته، همان هاشورهای بلند و موازی را که گاه





در اینجا دو تصویر از یک ماهیگیر پیر، پیشرو دارید، که با مداد نرم ۶B روی مقوای بدون بافت کشیده شده، سعی کنید تغییر تونها و سایه روشن چهره را با کمک ضربات کوچک مداد که رفته رفته آنها را قوی تر و پررنگتر می‌سازید، به دست آورید، دقت کنید تور روی شانه

ماهیگیر در تصویر بالایی، با استفاده از سیاه کردن قسمتهای منفی (سوراخها) روی بخشهای مثبت (بندهای تور) کار شده، به این ترتیب که هنرمند در ضمن پر کردن سیاهها، سفیدی کاغذ را دست نخورده رها کرده است.



طراحی و نقاشی از چهره

در این جا مدل ما همان مدل صفحه ۱۲ می‌باشد که پیش از این به جای پاستل به شیوه رنگ و روغن روی بوم کار شده است بوم را از نوع ژاپر و بافت دار انتخاب کنید، و پیش از شروع، سطح آن را به کمک یک قلم موی بزرگ و تخت، با یک لایه زیرین رنگ قهوه‌ای روشن پوشانید (شبه بومهای بدون آستر).

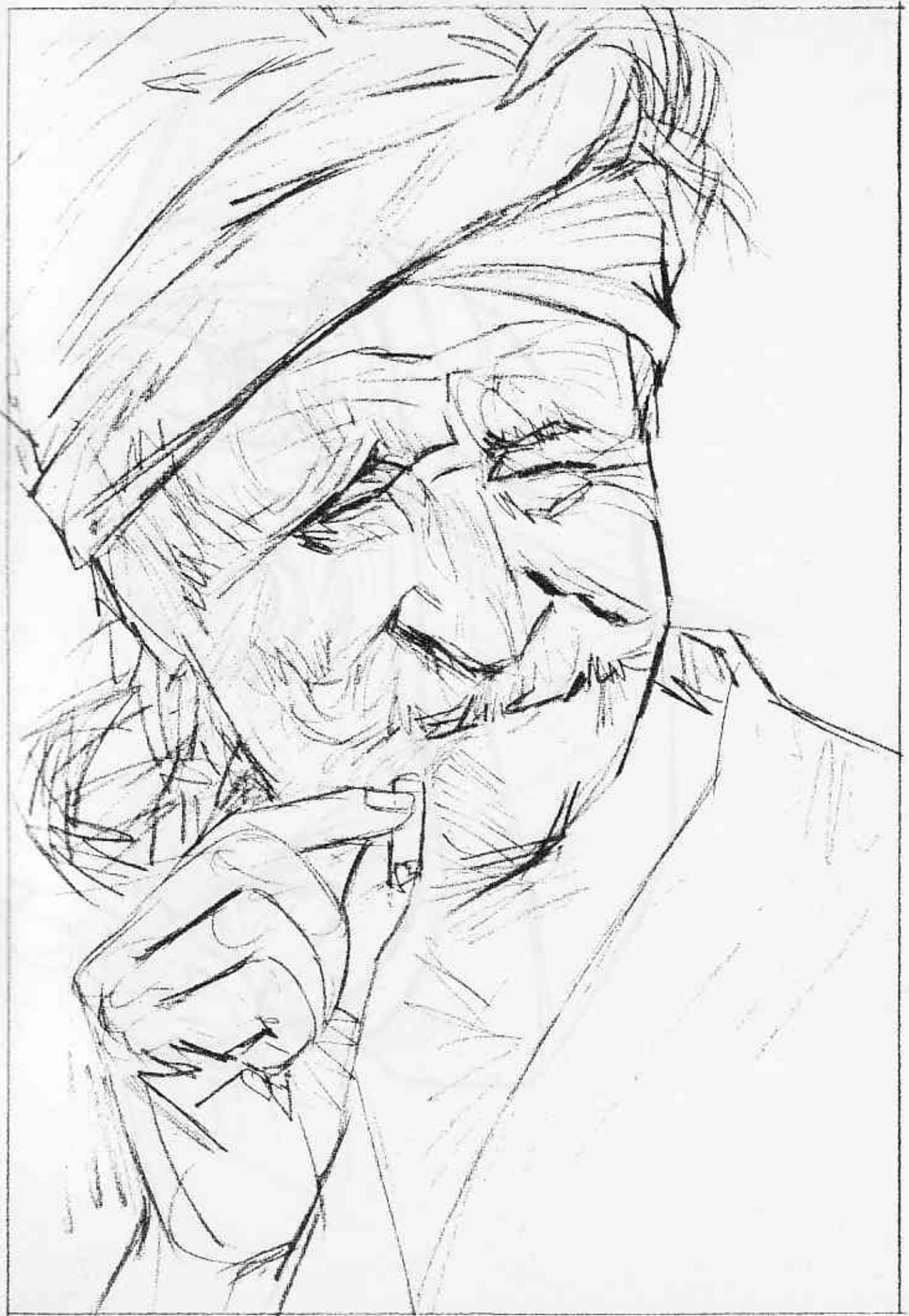
رنگ دلخواه را می‌توانید با مخلوط کردن کمی سیه‌نای خام و سیه‌نای سوخته و سفید تیتانیوم به دست آورید. سپس خطهای پیرامونی را به وسیله مداد زغالی، بکشید و کار طراحی را با رنگ قهوه‌ای وان دایک ادامه دهید. لکه رنگهای بعدی را (سیه‌نای تیره، زرد کادمیوم روشن همراه با آبیزارین و سبز خاکی برای ریش)، با قلم‌مویی که کمی خشک است، به سطح کار بیفزایید تا از این طریق بافت بوم مشخص شود. پرداختن به سفیدی پیراهن و نقاط روشن دیگر، مرحله پایانی کار است.

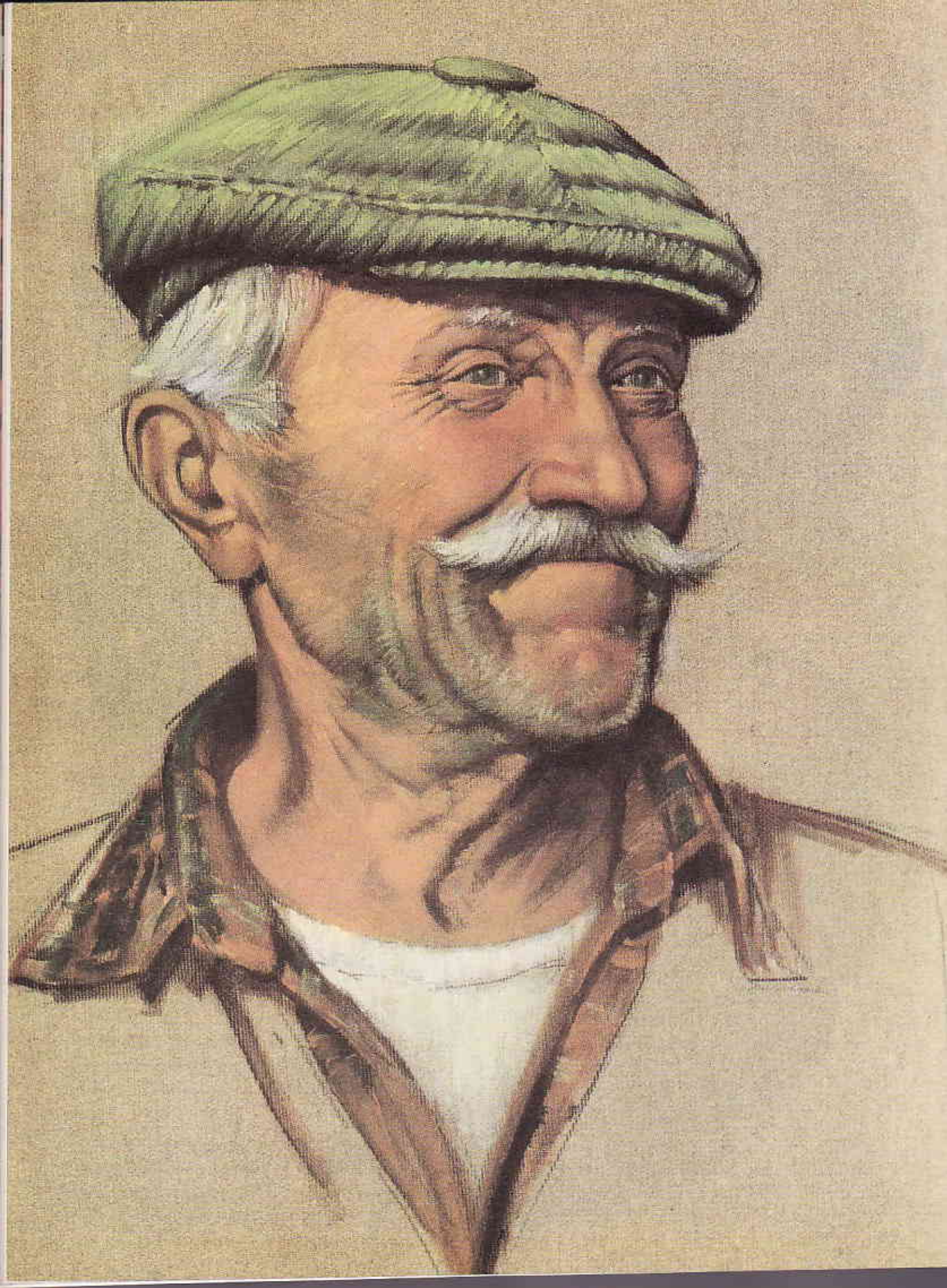


پیوست

در این ضمیمه، ما طراحیهای مقدماتی مربوط به دو موضوع این کتاب را بار دیگر مطرح کردیم. با این هدف که نمونه‌ای با اندازه واقعی از آنچه که نقاشی باید به نظر رسد، ارائه داده باشیم، ثانیاً کسانی که میل دارند مهارت خود را در طراحی این موضوعها آزمایش کنند، بدین وسیله خواهند توانست این طراحی‌ها را گام به گام تا اجرای کامل روی بوم، دنبال کنند. روشهای متعددی در این زمینه وجود دارد، برای اینکار ابتدا طرح خود را بر روی کاغذ طراحی بکشید سپس کناره‌های مداد نرم را پشت کاغذ طراحی بمالید تا کاملاً بصورت یکدست سیاه شود و پس آن را بر روی بوم قرار دهید و با یک مداد تیز سخت، پشت کاغذ سیاه شده که روی بوم قرار دارد خطوط از قبل طراحی شده را دوباره بکشید؛ راه دیگر، استفاده از کاغذ کپی است که می‌توانید آن را از تمامی مغازه‌های فروش وسایل هنری خریداری کنید و یا از کاغذ کاربن استفاده کنید. در این صورت بعد از انتقال طراحی می‌توانید خطوط را با یک گلوله خمیر نان یا پاک‌کن نرم مثلاً پاک‌کن خمیری، کم رنگ کنید.









در این صفحه‌ها ما به حالت‌های متفاوت و متنوعی از یک چهره پرداختیم که همه آنها را می‌توانید مثل مدل صفحه ۱۹، با یک مداد نرم ۶B روی کاغذ صاف، طراحی کنید. فقط طریقه‌هاشور زدن در اینجا رهاتر و آزادتر است، ولی طراحی اولیه به همان شیوه سابق انجام شده است.

در آغاز با خط‌های کم‌رنگ چهره را طراحی کنید، و سپس کم‌کم به کنتراست کار بیفزایید و تیرگیها را با صراحت و روشنی بیشتری مشخص کنید.

در اینجا بار دیگر خواستیم تمرین سابق را تکرار کنیم. پیش از این نیز توجه کردید که ما در طراحی به کمک خطهای اولیه جای اعضای اصلی چهره و بخش‌های گوناگون صورت را مشخص کنیم، و همچنین محدوده سایه‌روشنهایی را که بعداً باید روی چهره کار شود نیز تعیین می‌کنیم.

در هاشور زدن باید دقت کنید که هاشورهایتان نباید درهم شوند، بلکه خطها باید به دنبال هم و به صورت موازی و با فاصله کم از یکدیگر زده شود. و تنها در برخی نقاط لازم یکدیگر را قطع کنند.





تمامی آنچه که راجع به طراحی صفحه ۲۰، در مورد رنگ زیرین و رنگ زمینه و ضربه قلمهای رنگی گفتیم، اینجا نیز صادق است. از این اثر نیز که با رنگ روغن روی بوم کار شده، از رنگ فارنچی کادمیوم در رنگ آمیزی لباس‌ها استفاده کنید.

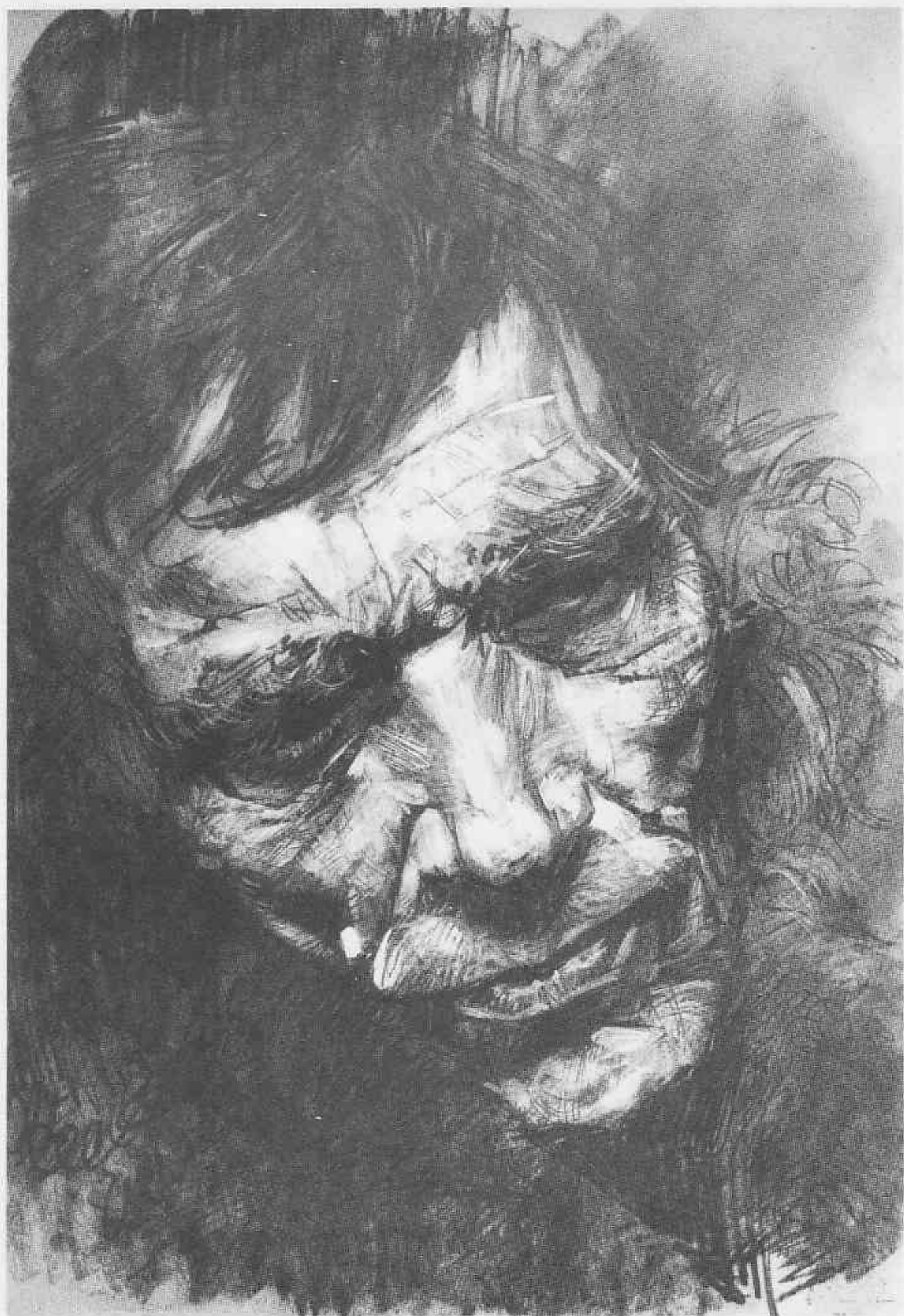




چهرهٔ این مرد بومی اهل کوهستان که مشغول توأختن ساز دهنش است به شیوه رنگ روغن روی بوم کشیده شده است. کارتان را با گستراندن یک لایه شفاف و روشن رنگ زره به عنوان رنگ زیرین، به گونه‌ای یکنواخت و مسطح، روی بوم آغاز کنید. خطهای پیرامونی را نخست با رنگ سبزه‌نای خام و سوخته، سپس با تیره‌ای وان دایک طراحی کرده، و در آن بخش که باید از رنگهای سبز و آبی کیانت استفاده کنید. گاز را با تونهای گرم در مورد شلوار و تونالیت‌های سرد برای پیراخن، ادامه دهید. رنگ کلاه را که به رنگ سبز خاکی است، مس توانید از ترکیب سبز خاکی و سبزه‌نای خام بسازید. زمینه را نیز با رنگهای گرم و سفید آراسته دهید.



چهره دراماتیکی که در این صفحه نقاشی شد؛ متعلق به یکی از دوستان نقاش است که می‌توانید آن را روی مقوای طراحی خاکستری یا هر مقوای ضخیم دیگر، طراحی کنید. نقاش در انجام این طراحی، از ابزارهای گوناگون استفاده کرده است. وی نخست با مداد و قلم، طراحی کرده، سپس خیلی نرم، با پهنای ذغال کار خود را پیش برده، آنگاه با استفاده از یک ماژیک توک نم‌دی هاشور زده است. در پایان برای افزودن کنتراست کار، رنگ چهره را با رنگ تمپرای سفید، رنگ‌آمیزی کرده است.





که یادآور شیوه نقاشان اکسپرسیونیست است. به هر دو اثر خوب دقت کنید؛ طراحی نخست با یک رنگ شفاف، سطح کار را زیرسازی کرده، پس با استفاده از قلم‌مو و رنگ غلیظ، طراحی شکلها را کامل کرده

این دختر خندان سیاه‌پوست و پیرمردی که در صفحه بعد مشاهده می‌کنید، هر دو به دست یک نقاش طراحی شده‌اند. این هنرمند با استفاده از رنگ روغن و ضربات سریع و آزاد قلم‌مو روی بوم، کار کرده



F. N. Campino
1955



تشخیص داد. همین امر سبب شده است که کار دارای جلوهٔ زیبایی باشد.

در این اثر هنرمند به گونه‌ای کار کرده که رنگ آبی رقیقی که به عنوان رنگ زیرین بر سطح بوم کشیده شده است را از میان رنگهای که بعد اضافه کرده و جزئیات شکل‌ها را فراحی کرده است، می‌توان به آسانی



در اینجا چهره بر چین و شکن یک ریش سفید را می بینید که بر اثر شدت نور آفتاب در فضای بیرون، چشمانش را تنگ کرده است. این اثر نیز به همان شیوه‌ای که در صفحه ۳۰ ذکر کردیم کشیده شده است. برای طراحی خود از یک مقوای خاکستری یا هر مقوای صاف و سنگین دیگری، می‌توانید استفاده کنید. تنها تفاوتی که با نقاشی قبلی دارد و بایستی در نظر داشته باشید ریش ژولیده و درهم مدل است. در اینجا خطها با پاستل سفید طراحی شده، و کاملاً مشخص و مجزا هستند و آرام آرام در تیرگی‌ها حل شده‌اند. نقاش در نقاط پراکنده بینی و گونه‌ها و پیشانی، رنگ چهره را با رنگ لیموای سفید، روشن کرده است. در حالی که توانایی‌های خاکستری را به وسیله خطهای هاشوری کوتاه در تونهای تیره، آرام آرام حل کرده است.





طراحی و نقاشی از چهره

این مرد شرقی که دستار بر سر بسته و با رنگ روغن روی بوم کشیده شده است، اثر نقاشی است که آثار دیگرش را در صفحه‌های ۳۲ و ۳۳ دیده‌اید. هنرمند، این بار با رنگ آلیزارین روشن زیرسازی کرده، سپس آرام آرام از تون رنگ کاسته است. در برخی نقاط، رنگ زیرین را می‌توان از میان ضربه قلم‌های رنگین که قالب نقاشی را شکل داده‌اند، تشخیص داد. طراحی نخستین را با خط‌های پیرامونی به رنگ قهوه‌ای و آن‌دایک، انجام دهید و آنگاه در سمت چپ کار، از رنگ مایه قهوه‌ای تیره‌تر استفاده کنید. تونهای بینابینی را به رنگ سبز خاکی و زرد آکر، انتخاب کنید و در پایان نقطه‌های روشن سفید و نوارهای سبز آبی دستاری را که مدل به سر دارد، با ضربه قلم‌های خشک و با سرعت به سطح کار بیفزایید.





F. J. ...
95

طراحی و نقاشی از چهره:

به شما پیشنهاد می‌کنیم که این طرح آخر را به کمک مداد نرم (که قبلاً ذکر کردیم B۶)، روی مقوای صاف بدون بافت اجرا کنید. شاید بهتر باشد با ذغال گرافیت کار کنید که با توجه به نوع کار شیوه ضربه‌ها در رنگ‌مایه و جلوه‌ای که می‌خواهید طرحتان داشته باشد هم بتوانید از امکانات نوک، و هم پهلوها و کناره‌های آن استفاده کنید.



چهره‌های متفکر

یک چهره متفکر معمولاً چهره‌ای است آرام و خونسرد هیچ چین و چروکی در پیشانی و اطراف چشمها وجود ندارد و ماهیچه لبها و دهان نیز حرکتی نشان نمی‌دهند. ممکن است چشمها بر نقطه‌ای خیره شده باشند ولی گشاد یا باز نیستند.



فکرهای خوشایند

در اینجا هم چشمها خیره‌اند ولی این بار بالا کشیده شده‌اند، جمع شدن قسمتی از ماهیچه‌های زیر چشم خوشایندی تفکر را نشان می‌دهد.



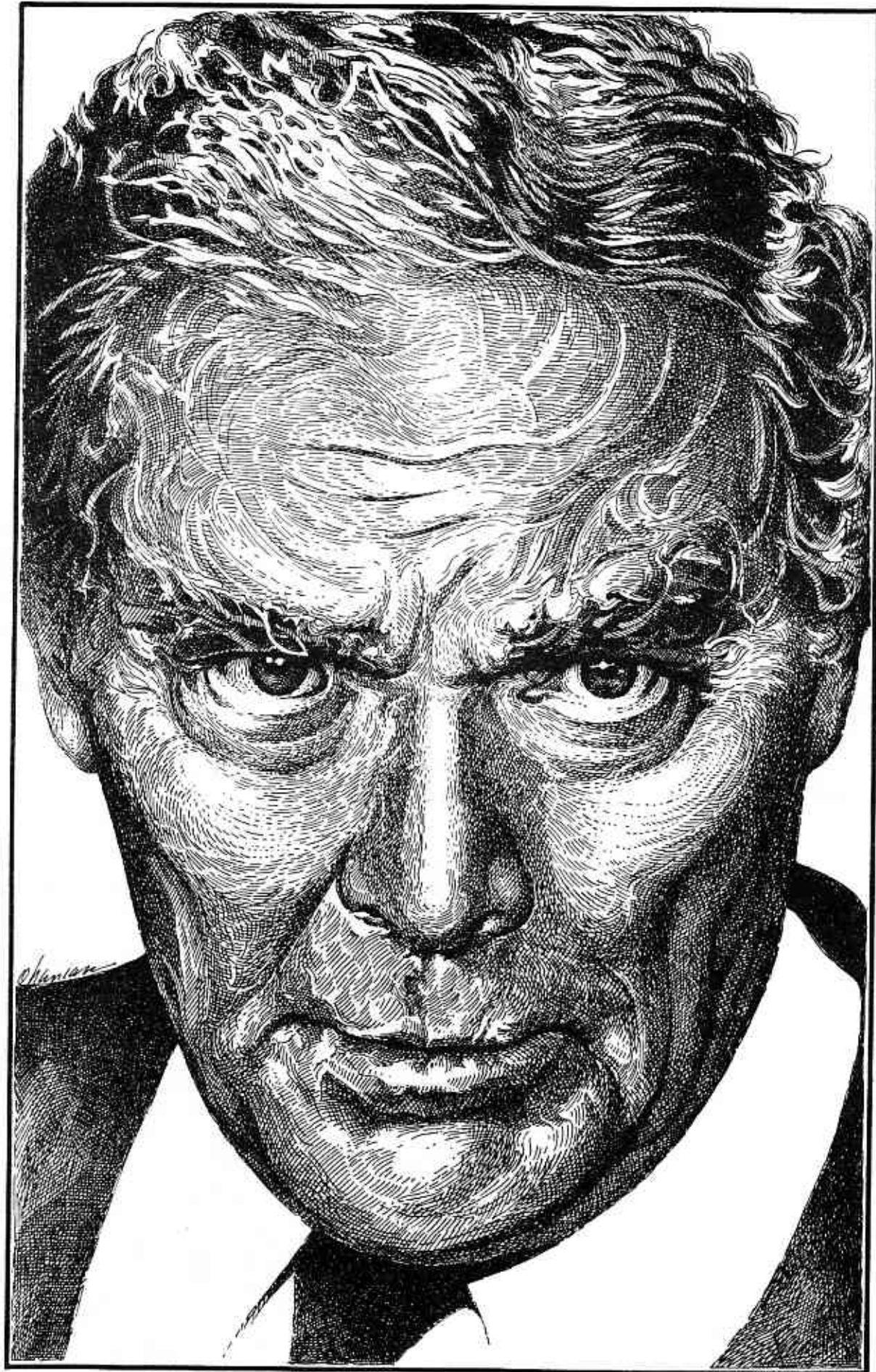
تفکر

چشمها در حالتی ثابت شده‌اند و به نقطه‌ای خیراند. حالت پائین آمده ابروها جدیت چهره را بیشتر می‌کند.



فکرها دور و دراز

خیره شدن به سمت بالا و نقطه‌ای هلا، آرامش در کل چهره این حالت را به بهترین وجهی القا می‌کند.



تکنیک‌های اولیه چهره‌ها

طراحی و نقاشی از چهره

بهترین روش برای طراحی افراد پیر استفاده از خطوط موازی است. در اینجا نمونه‌ای از طراحی خانم پیری که در نور شمع مشغول خیاطی است نشان داده می‌شود.



استفاده از خطوطی که با شتاب قلم ترسیم شده‌اند برای طراحی‌های سریع و یا طرح‌های کاریکاتوری بسیار مناسب است.

طراحی با استفاده از نقطه چین برای نشان دادن حرکت‌های متفاوت در چهره بسیار مؤثر است. هر چه تعداد نقاط بیشتر و در عین حال ظریفتر باشند جزئیات بیشتری در طرح قابل نمایش است.



نمونه‌هایی طراحی شده با قلم و مرکب

- چه کسی گلدان مرا شکست؟

در اینجا حالتی مرکب از شوک و عصبانیت نمایش داده شده است. ابروها به طرف داخل و در جهت پینی کشیده شده‌اند و جمع شدن ماهیچه‌ها در پیشانی این حالت را القا می‌کند. چشمان گشاد شده حالت شوک را بهتر می‌نمایاند چشمها شاد به نظر نمی‌رسند چرا که ماهیچه‌های زیر چشم جمع نشده‌اند لب بالا به سمت پائین کشیده شده و ناراحتی را تشدید می‌کند.



سه حالت ترس تعجب و شوک

در این چهره مشخص است در این چهره چشمها باز شده و در عین حال ابروها به سمت داخل جمع شده‌اند. کمی اخم در چهره نیز وجود دارد.

آیا شما چیزی شنیدید؟
تعجبی توأم با ترس در این چهره
مشخص است. ابروها بالا رفته‌اند
چشمها گشاد شده دهان کمی به سمت
پائین کشیده می‌شود. تا تعجب و ترس
را به نمایش گذارد. حالتی از
سایه روشن در تشدید این حالت
بی تأثیر نیست.



ناراحتی - گریه

وقتی چهره‌ها ناراحتند ابروها کمی بالا می‌روند بینی و پوست کشیده می‌شود. در هنگام گریه کردن چشمها بسته شده و سر ابروها به داخل و پائین کشیده می‌شود. دهان باز شده و لبها کشیده خواهند شد.



این وحشتناکه!
چهره‌ای بی‌احساس،
تمام حالت‌های ناراحتی
در فرم لبها، چشمها و
پوست و عضلات
بالای چشم مشخص
است.



اوون پتوی من کجاست؟
ناراحتی و عصبانیت در اینجا مشخص
است. چشمها محکم بسته شده‌اند ابروها
جمع شده و دهان باز در حالی که لب بالا
به بالا کشیده شده توجه ما را می‌طلبد.



بعدا چه خواهد شد؟
چشمها در این چهره متمرکز شده و بنظر
می‌رسد تمام حواس شخص به طرف
مخاطبی است که مطلب خوشایندی برای
بیان نداشته است.

مؤخره

می‌شود. با صبر و حوصله، کار را با مداد و ذغال و سپس با آب مرکب و قلم‌مو آغاز کنید، تا پیش از مرحله استفاده از رنگ بتوانید تصاویر دلخواهتان را نقاشی کنید.

بسیاری افراد این برداشت نادرست را دارند که مهارت دستان هنرمند ذاتی است نه اکتسابی این افراد وقتی در می‌یابند که آموختن شیوه‌های طراحی و نقاشی همانند دیگر کارهای پیچیده و تخصصی نیاز به تمرین و تلاش دارد، ناامید می‌شوند. وقتی شخص تصور می‌کند یک فرد آموزش ندیده می‌تواند نقاشی پسندیده و جذابی بکشد مثل آن است که فکر کند این فرد بدون تعلیم مفدماتی موسیقی و تلاش در زمینه این هنر، پشت یک پیانو نشسته و سونات می‌نوازد. فهم این مسأله، هنرجو را مصمم می‌سازد از اشتباه‌ها در سر بگیرد و دلسرد نشود. لازمه تمرکز بر رئالیسم در این سری کتابها، بسط و توسعه مهارت‌های طراح و توجه او به اهمیت فراگیری استفاده ماهرانه از عناصر انتزاعی تر نقوش و ترکیب‌بندی است.

در پایان پیشنهاد می‌کنیم خواننده‌گان عزیز سه جلد اول این مجموعه را که پیرامون طراحی بحث می‌کنند به دقت مطالعه نمایند. زیرا این سه بخش در آموزش مبانی تکنیک‌هایی که اساس مطالعه و تمرین است، کمکی شایان به هنرجویان خواهد کرد.

تصاویر این سری کتابها لئوناردو به نکته‌های ویژه و راهنمایی‌های مفید برای هنرجویان می‌پردازد و اشتباه است که تصور کنیم، شیوه‌های تصویری که در برخی نقاشی‌ها استفاده شده، روش اصلی یا برتر آموزش طراحی‌ها است. در این مجموعه، هدف معرفی یک راهنمایی عملی جهت طراحی و نقاشی به هنرجویان مبتدی است که در پایان به اخذ مهارت‌های لازم در تکنیک، ختم خواهد شد. بسیاری از هنرمندان حرفه‌ای یادآور شده‌اند که هنر نقاشی، غرق شدن در رویا نیست بلکه مهارتی است که هنرجو باید همانند یک استاد زبردست، از عهده آن برآید. به همین دلیل است که همواره از هنرمند خواسته می‌شود در طراحی دقت خاص بنماید و به گونه‌ای آثار خود را ارائه دهد که خاصیت عناصر، در هر اثر کاملاً مشخص، واضح، و قابل تمیز باشد. چنین هنرمندانی همواره گفتنی‌های فراوان در آثارشان وجود دارد که ممکن است برای یک هنرجو سوده‌مند و آموزنده باشد. فراتر از این، آنکه ممکن است خود او نیز در صدد مکاشفه و جستجو برآید، رسیدن به این مرحله زمانی حاصل می‌شود که هنرجو کوشش و سعی فراوان جهت کسب مهارت لازم بنماید به گونه‌ای که تکنیک دیگر یک مانع بر سر راه او نباشد. این فقط با تمرین بسیار و مداوم به دست می‌آید. رشد و پیشرفت مثل هر فرآیند پیچیده دیگری، به مرور حاصل